

6 / REPORTÁŽ

KEĎ ŤAŽKO HLADAJÚ SLOVÁ, VTEDY SA MODLIA, TO JE NAJPOTREBNEJŠIE

Medzi bytovkami, na dosah nemocníc



Václav Hypius je správcom farnosti Kramáre.

Kostol sa začal stavať v októbri 2002 a vysvätený bol 10. decembra 2005.

Uprostred sychravého dňa brázdime studené ulice bratislavského sídliska na Kramároch. Na vrcholoch šedých panelákov čnejú mohutné komíny vykurovacích kotlov, ale na jednom mieste sa vypína niečo iné. Je to kríž. Pred nami sa črtá obrys chrámu.

MARTINA HALÚSKOVÁ

Kostol Najsvätejšieho Srdca Ježišovho na Kramároch vyrástol medzi bytovkami, čomu sa prispôbil svojou architektúrou. V panelákoch, ktoré ho obklopujú, ľudia oddychujú, varia, pracujú. Hneď vedľa vo farskom chráme má svoj príbytok Boh.

V ZNAMENÍ SRDCA

Farnosť iba nedávno oslávila dvadsať rokov. Privítal nás jej správca redemptorista Václav Hypius. Je popoludnie pracovného dňa, a tak kostol ticho spí. Iba pri oltári bliká večné svetlo.

Keď však náš hosťiteľ zažne, svetlo okamžite ožiari veľký sklenený obraz za oltárom, ktorý sa teraz leskne a trblieta. „Kostol je zasvätený Najsvä-

tejšiemu Srdcu Ježišovmu. A blízko je Národný ústav srdcových a cievnych chorôb. Srdce je krásny symbol. Je to náš patrón, náš titul,“ hovorí redemptorista.

Pýtame sa ho, ako sa farnosti darí takto uprostred bytoviek. Niektorým obyvateľom z okolia totiž prekážali hlasité zvony. „Našli sme kompromis. Rozumiem, že sú tu i ľudia po nočnej službe, a tak už ráno nezvoníme.“

K hlavnej lodi kostola je pristavená odhlučnená miestnosť, kde sa stretávajú spoločenstvá a počas svätých omší tam chodia rodinky s malými deťmi. Správca farnosti nám ukazuje i pavlač a Kaplnku Sedembolestnej Panny Márie, kde je na Vianoce betlehem na Veľkú noc Boží hrob.

V tomto roku ich čakajú opravy. Náter kostola má už dvadsať rokov, a tak sa tešia na to, že ho vynovia. „Je to nákladné, no budeme sa musieť nejako poskladať. Ľudia sú štedrý. Je to ich kostol, náš spoločný. Zatiaľ sa oň pekne starajú, upratujú a robia výzdobu.“

Kým spoznáваме časti kostola, všimame si, že páter Václav stále v ruke pevne zoviera telefón. „Dnes mám službu v nemocnici, takže čakám na telefóne, či niekto zazvoní,“ vysvetľuje. „Volajú dosť často. Blízko sú štyri

veľké národné nemocnice a jedna menšia. Ako kňazi sa o ne staráme. Majú na nás kontakt, a keď niekto potrebuje, prideme.“

SLUŽBA CHORÝM

V nemocničnej službe sa v súčasnosti striedajú traja kňazi a jeden trvalý diakon. Vysluhujú sviatosť pomazania chorých, sviatosť zmierenia i Eucharistiu. Volajú ich tiež, ak treba pokrstiť deti. Každý deň je odlišný, no hovorov majú vždy dosť. „Želáme si, aby každá nemocnica mala svojho kňaza, no zatiaľ to tak nie je.“

Služba chorým, zvlášť v posledných fázach života, je náročná. Páter Václav sa však na to pozerá inými očami. „Je to moje poslanie a moja zodpovednosť. Aj nás všetkých raz čaká prechod z tohto života do večnosti. Keď budem v tej situácii ja a zavolám kňaza, tak tiež budem dúfať, že príde.“

Sú však situácie, o ktorých sa rozpráva ťažko aj kňazovi. „Smrť je niečo, čo nie je ľahké. Najťažšie je, keď zomiera mladý človek, keď by sa jeho život mal ešte len rozbiehať. Medicína nie je všemocná, a hoci už dokáže veľa, niekedy sa už nedá nič urobiť.“

Chorý človek je zraniteľný, preto citlivý prístup je prioritou. „Nemáme

naučené žiadne slová či vety. Vždy je to o situácii,“ vysvetľuje páter Václav. „Sme veriaci, kňazi, takže veríme, že Boh nás vedie. Zároveň to však chce i formáciu. Nemôžem povedať len tak, čo mi napadne. Niekedy sa slová hľadajú ťažko a vtedy sa len modlím. A možno práve to chorí potrebujú najviac. Chceme im pomôcť pochopiť, že Boh nie je tyran, nie je na nich nahneván a miluje človeka, aj keď ho čaká ťažký prechod.“

Vtedy je dôležitá práve duchovná blízkosť. „Kto sa nebojí? Ja som ešte nestretol človeka, čo by sa nebál smrti a zomierania. Je to osobné. Nie sme u každého zomierajúceho, to nie je v našich silách, aj keď robíme, čo sa dá. V prvom rade je dobré, keď je človek v tej chvíli zaopatrený. Keď je v pokojnom vzťahu s Bohom a srdce mu nič nevyčíta.“

VEĽKÁ INVENTÚRA

Páter Václav rozpráva aj o veľkej zmene, ktorú často pozorujú. „Keď pacient príde napríklad na onkológiu, trvá niekoľko dní, kým sa zmieri s možnosťou, že už odtiaľ neodíde alebo odíde zmenený. Je to silné – zmena z človeka, ktorý silou-mocou chce žiť, na človeka, ktorý už bude žiť inak.“

Večnosti sa bojíme najmä vtedy, keď vieme, že nie všetko sme si vyrovnali vo svojom vnútri. „Keď má človek šancu dať si veci do poriadku, vtedy je naňho iný pohľad,“ hovorí redemptorista. Mnohí sa však tejto príležitosti obávajú. „Boja sa, že ak zavolajú kňaza, je to, akoby chorému oznámili, že ide zomrieť,“ vraví Václav Hypius.

Ľudové pomenovanie „posledné pomazanie“ nemá rád, je to podľa neho veľmi zlý pojem. „Je to pomazanie chorých. Tí potrebujú duchovnú pomoc, ešte kým sú pri silách. Keď sa boja a zavolajú nás až celkom na konci, je to veľká škoda. Prítomnosť kňaza v tomto momente je veľká milosť, no nie je to samozrejmá.“

Služba nemocničných kňazov nie je len o kontakte so zomierajúcimi, ale s chorými ľuďmi všeobecne. Keď človek leží na lôžku, zrazu má veľa času. Má síce pri sebe telefón a televíziu, no túži po rozhovoroch. A neraz vníma i súvislosti, ktoré si predtým nevšimol. „Prechádza si takou vnútornou revíziou, rozmyšľa a pozerá sa na svoj život. Stačí mu dať impulz a jeho život, ktorý bol možno dovtedy rozkúskovaný, získa zrazu iné kontúry a to je veľmi vzácne.“

HORE KOPCOM

Do farského kostola pacienti chodia len výnimočne, pretože z nemocníc ich nepúšťajú. Chrám však navštevujú príbuzní, často rodičia, ktorých deti sú hospitalizované v nemocnici.

Okrem toho sú v každej nemocnici kaplnky. Kostolníci sa starajú o ich výzdobu a údržbu a farníci sa angažujú aj cez rôzne organizačné združenia. „Z farnosti sme boli napríklad v domove dôchodcov s jasličkovou slávnosťou. Všetci na to veľmi dobre spomínajú.“

Bežný farský život však prebieha nezávisle od nemocničnej služby. Farnosť je pomerne rozľahlá. „Máme tu lesy i Kolibu. Kopec, ktorý sem vedie, je trochu náročný, ale ľudia prídu,“ tvrdí Václav Hypius.

Farnosť je mladá. Aj na sídlisku býva veľa mladých, ale počas týždňa sú v kostole nosnou skupinou starší. „Je ťažké nájsť čas na stretnutia počas týždňa. Deti a mládež chodia do školy, na krúžky, majú rôzne aktivity a tréningy. Čo vyhovuje jednému, nevyhovuje druhému a naopak.“



Autorkou skleneného obrazu za oltárom je Iveta Bencová.

Rodiny s deťmi a mládež fungujú vo farnosti najmä počas víkendov.

Veriaci sa stretávajú každú nedeľu po svätej omši na spoločnom agapé.

Snímky: Erika Litváková, Ján Miazdra

Počas víkendov farnosť žije viac. Od piatka do nedeľe sa každý snaží zapojiť tak, ako vie. „Máme spevokol, stretávajú sa tu rodiny s deťmi. Po každej nedeľnej omši máme v komunitnom centre agapé, kde sa rozprávame,“ približuje páter Václav.

Majú preto veselo a nikdy sa nenučia. V radostnom duchu v čase našej návštevy pripravovali aj fašiangový pochod v spolupráci s občianskym združením Kramárik. „Zídeme sa pri kostole a po uličkách pôjdeme hore-dole. Budeme spievať a hrať, v maskách prídu deti s rodičmi, ale aj tínedžeri.“ Pri otázke, či aj on bude mať masku, sa páter Václav zasmial: „Ja ju nepotrebujem. Ja som maska.“

NIE ÚPLNE KLÁŠTOR

O farnosť sa redemptoristi starajú dlhodobo, rezidenciu tu majú od roku 2008. „Nie je to úplne kláštor, ale bývame tu. Máme svoju charizmu a riadime sa ňou v našej službe,“ vraví Václav Hypius. „Máme program a pravidlá, ktoré dokonca aj niekedy dodržiavame,“ usmieje sa. S presným dodržiavaním rozvrhu je to totiž kvôli ich rozľietanej službe náročnejšie.

Komunita sa stretáva vždy ráno na modlitbách a na raňajkách, potom sa rozídu za povinnosťami. Niektorí idú do nemocnice. Iba málokedy sa preto stretnú úplne všetci na obede alebo večeri. Chodievajú tiež na ľudové misie a pastoračne sprevádzajú veriacich.

Keď sa opýtame, ako riešia problémy v kolektíve, páter Václav mávne rukou: „Nemávame žiadne problémy!“ Na chvíľu sa tajomne odmlčí a potom prepukne v smiech: „Tak by asi znela správna odpoveď.“

Na „druhý pokus“ už odpovedá takto: „Samozrejme, problémy sú všade. Riešime ich ako normálni ľudia. Je však dobré, že sme spolu, neviem, ako by to človek zvládol sám. Tým, že sme viacerí, otlkame sa navzájom a pomáhame si rásť. Komunita má silu, keď sa žije dobre.“

Aj oni sa teda usilujú žiť tak, ako sa dá. Zakladateľ ich rehole svätý Alfonz Mária de Liguori mal počas výpomoci v nemocnici víziu, v ktorej bol povolaný zasvätiť svoj život úplne Bohu. Jeho odkaz nesú všetci redemptoristi. Aj tí na Kramároch – uprostred bytoviek a blízko nemocníc sa starajú o ľudí, ktorí to potrebujú.

